

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 18. decembra 2014*

„Predhodno odločanje — Skupna ureditev trgov — Banane — Uvozni sistem — Tarifne stopnje, ki se uporabijo“

V zadevi C-306/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgija) z odločbo z dne 17. maja 2013, ki je prispela na Sodišče 4. junija 2013, v postopku

LVP NV

proti

Belgische Staat,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, C. Vajda, A. Rosas (poročevalec), E. Juhász in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za LVP NV R. Verbeke, P. Vlaemminck in B. Van Vooren, odvetniki,
- za belgijsko vlado M. Jacobs in J.-C. Halleux, agenta,
- za grško vlado I. Chalkias in A. Vasilopoulou, agenta,
- za Svet Evropske unije S. Boelaert in E. Karlsson, agentki,
- za Evropsko komisijo G. Wils in I. Zervas, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: nizozemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na veljavnost Uredbe Sveta (ES) št. 1964/2005 z dne 29. novembra 2005 o tarifnih stopnjah za banane (UL L 316, str. 1) ob upoštevanju členov I, XIII(1) in (2)(d) ter XXVII in/ali vseh drugih določb, ki jih je treba uporabiti, Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 91; v nadaljevanju: GATT iz leta 1994), ki je v Prilogi 1 A k Sporazumu o ustanovitvi svetovne trgovinske organizacije (STO), podpisanemu v Marakešu 15. aprila 1994 in odobrenemu s Sklepom Sveta z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (94/800/ES) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo LVP NV (v nadaljevanju: LVP) in Belgische Staat glede zahtevka za vračilo carinskih dajatev, ki jih je družba LVP plačala za uvoz banan iz Ekvadorja in Kostarike.

Pravni okvir

Sporazumi STO

- 3 S Sklepom 94/800 je Svet Evropske unije odobril Sporazum o ustanovitvi STO ter sporazume, ki so v prilogah 1, 2 in 3 k temu sporazumu (v nadaljevanju: sporazumi STO), med katerimi je GATT iz leta 1994.
- 4 Člen II(2) Sporazuma o ustanovitvi STO določa:
„Sporazumi in z njimi povezani pravni instrumenti, zajeti v aneksih 1, 2 in 3 [...] so sestavni del tega sporazuma in zavezujejo vse članice.“
- 5 V skladu s členom IV(1) Sporazuma o ustanovitvi STO ministrsko konferenco sestavljajo predstavniki vseh članic STO. Člen IX(3) in (4) navedenega sporazuma ureja pogoje, pod katerimi lahko ministrska konferenca v izjemnih okoliščinah odloči, da članico oprosti obveznosti, ki ji jo nalaga Sporazum o ustanovitvi STO ali kateri drug od sporazumov STO.
- 6 Člen I(1) GATT iz leta 1994 določa:
„Vse prednosti, ugodnosti, privilegiji ali imunitete, ki jih je pogodbenica zagotovila izdelku, ki izvira iz druge države oziroma je namenjen vanjo, se takoj in brezpogojno razširijo na vse podobne izvirne izdelke ali izdelke, namenjene na ozemlje vseh drugih pogodbenic. Ta določba se nanaša na carine in druge obdavčitve, ki se plačajo za uvoz ali izvoz ali ob uvozu ali izvozu [...]“
- 7 Člen II GATT iz leta 1994, naslovljen „Seznami koncesij“, določa:
„1.
a) Na področju trgovine vsaka pogodbenica stranka za druge pogodbene stranke uveljavi obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki je predvidena v upoštevnem delu ustreznega seznama, priloženega k temu sporazumu.“

[...]

7. Sezname, priloženi k temu sporazumu, so del Dela I tega sporazuma.“

8 Člen XIII GATT iz leta 1994 o nediskriminatorni uporabi količinskih omejitev določa:

„1. Pogodbenica ne bo uporabila nobene prepovedi ali omejitve uvoza izdelka, ki izvira iz ozemlja druge pogodbenice [...], razen če se podobne prepovedi ali omejitve ne uporabijo za uvoz podobnega izdelka, ki izvira iz katerekoli tretje države. [...]

2. Pri uporabi omejitev uvoza za katerikoli izdelek bodo pogodbenice poskušale doseči razdelitev trgovine za ta izdelek tako, da se, kolikor je mogoče, približajo deležem, ki naj bi jih pridobile različne pogodbenice, če te omejitve ne obstajajo, in bodo zato upoštevale te določbe:

[...]

d) Če se razdeli kvota na države dobaviteljice, lahko članica [pogodbenica], ki uporablja te omejitve, zahteva soglasje za razdelitev deležev v kvoti od vseh drugih članic [pogodbenic], ki imajo bistven interes pri dobavi določenega blaga. V primerih, ko ne bi bilo razumno uporabiti te metode, bo zadevna pogodbenica dodelila pogodbenicam, ki imajo bistven interes za dobavo tega izdelka, sorazmerne deleže za dajatev pogodbenc v skupni količini ali skupni vrednosti uvoza zadevnega izdelka med predhodnim reprezentativnim obdobjem, strogo upoštevajoč vse posebne dejavnike, ki so lahko vplivali ali lahko vplivajo na trgovino tega izdelka. [...]

9 Člen XXVIII GATT iz leta 1994, naslovljen „Sprememba seznamov“, zajema podrobna pravila glede spremembe seznamov koncesij, tako da za to določa zapleten sistem pogajanj med pogodbenicami.

10 Člen XXVIII(1), (3) in (5) GATT iz leta 1994 tako določa:

„1. Prvi dan vsakega triletnega obdobja, ki se je začelo 1. januarja 1958 [...], bo lahko vsaka pogodbenica (v tem členu imenovana ‚tožeča pogodbenica‘) spremenila ali umaknila koncesijo, navedeno na ustreznem seznamu, priloženem k temu sporazumu, po pogajanjih in soglasju z vsako pogodbenico, s katero je bila ta koncesija prvotno izpogajana, in z vsako drugo pogodbenico, katere interes kot glavnega dobavitelja priznajo pogodbenice (ti dve kategoriji pogodbenc skupaj s tožečo pogodbenico so v tem členu imenovane ‚glavne zainteresirane pogodbenice‘), in s pridržkom tega, da se je posvetovala z vsako pogodbenico, katere bistveni interes pri tej koncesiji priznajo pogodbenice.

[...]

3.

a) Če glavne zainteresirane pogodbenice ne dosežejo soglasja pred 1. januarjem 1958 ali pred iztekom vsakega obdobja iz prvega odstavka tega člena, ima pogodbenica, ki predlaga spremembo ali umik koncesije, kljub temu možnost to storiti. Če se odloči za ta ukrep, ima vsaka pogodbenica, s katero je bila prvotno izpogajana ta koncesija, vsaka pogodbenica, katere interes kot glavnega dobavitelja je bil priznan v skladu s prvim odstavkom, in vsaka pogodbenica, katere bistveni interes je bil priznan v skladu z navedenim odstavkom, možnost v šestih mesecih od uporabe tega ukrepa in 30 dni po tem, ko so bile pogodbenice o tem pisno obveščene, umakniti bistveno enakovredne koncesije, ki so bile prvotno izpogajane s tožečo pogodbenico.

b) Če glavne zainteresirane pogodbenice dosežejo soglasje, s katerim druga pogodbenica, katere bistveni interes je bil priznan v skladu s prvim odstavkom, ni zadovoljna, ima ta možnost v šestih mesecih od uporabe tega ukrepa, določenega s tem sporazumom, in 30 dni po tem, ko so bile pogodbenice o tem pisno obveščene, umakniti bistveno enakovredne koncesije, ki so bile prvotno izpogajane s tožečo pogodbenico.

[...]

5. Pred 1. januarjem 1958 in pred iztekom vsakega obdobja iz prvega odstavka si lahko vsaka pogodbenica z obvestilom, naslovljenim na pogodbenice, pridrži pravico, da med naslednjim obdobjem spremeni ustrezni seznam, pod pogojem, da spoštujejo postopke, opredeljene v odstavkih od 1 do 3. Če pogodbenica uporabi to možnost, lahko vsaka druga pogodbenica v istem obdobju spremeni ali umakne vsako koncesijo, ki je bila prvotno izpogajana z navedeno pogodbenico, pod pogojem, da spoštuje iste postopke.“

Memorandumi o soglasju glede banan, ki jih je Evropska unija sklenila z Republiko Ekvador in Združenimi državami Amerike

- 11 Unija je 11. in 30. aprila 2001 z Združenimi državami Amerike in Republiko Ekvador sklenila memorandume o soglasju, v katerih so bili opredeljeni ukrepi za reševanje sporov, ki so jih te države predložile STO v zvezi s tarifno obravnavo banan, uvoženih v Unijo (v nadaljevanju: memorandumi o soglasju glede banan). Ti memorandumi o soglasju so določali, da je Unija dolžna uvesti izključno tarifni režim za uvoz banan najpozneje do 1. januarja 2006.
- 12 Memorandum o soglasju glede banan, sklenjen z Republiko Ekvador, je določal, da se pogajanja na podlagi člena XXVIII GATT iz leta 1994, v katerih se ta država prizna kot glavna dobaviteljica, začnejo pravočasno.

Odstopanje iz Dohe

- 13 Ministrska konferenca STO, ki se je sestala 14. novembra 2001 v Dohi, je Uniji odobrila odstopanje od člena I GATT iz leta 1994 (v nadaljevanju: odstopanje iz Dohe) v delu, potrebnem za to, da se Uniji omogoči, da za izdelke s poreklom iz skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) (v nadaljevanju: države AKP) odobri preferencialno tarifno obravnavo, ki se zahteva s Sporazumom o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi, podpisan v Cotonouju dne 23. junija 2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 35, str. 3), ki je bil v imenu Skupnosti odobren s Sklepom Sveta 2003/159/ES z dne 19. decembra 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 46, str. 121; v nadaljevanju: sporazum o partnerstvu AKP-ES), pri čemer niso zavezane odobriti enake preferencialne obravnave podobnim izdelkom iz druge članice STO.
- 14 V Prilogi k sklepu ministrske konference, s katerim je bilo odobreno odstopanje iz Dohe, pa so bili določeni posebni arbitražni postopki med Unijo in državami, v katerih za banane velja klavzula o državah z največjimi ugodnostmi (v nadaljevanju: države MFN), v okviru pogajanj na podlagi člena XXVIII GATT iz leta 1994, da se ugotovi, ali je bil učinek nameravane nove določitve carine, ki jo Unija uporablja za banane, vsaj ohranitev celotnega dostopa dobaviteljev banan iz držav MFN do trga.
- 15 V navedeni prilogi je bilo določeno, da se pogajanja na podlagi člena XXVIII GATT iz leta 1994 in ti arbitražni postopki končajo pred začetkom veljavnosti novega izključno tarifnega režima Unije 1. januarja 2006.

Ženevski sporazum

- 16 Unija in nekatere latinskoameriške države MFN so 15. decembra 2009 parafirale Ženevski sporazum o trgovini z bananami med Evropsko unijo ter Brazilijo, Kolumbijo, Kostariko, Ekvadorjem, Gvatemalo, Hondurasom, Mehiko, Nikaragvo, Panamo, Perujem in Venezuelo (v nadaljevanju: Ženevski sporazum), podpisan 31. maja 2010 in odobren s Sklepom Sveta 2011/194/EU z dne 7. marca 2011 (UL L 88, str. 66).
- 17 Odstavek 3(a) Ženevskega sporazuma določa najvišje zneske carin, ki jih mora Unija uporabiti za banane od 15. decembra 2009, pri čemer se ti do 1. januarja 2017 postopoma znižujejo od 148 EUR na tono do 114 EUR na tono.
- 18 Iz odstavka 5 Ženevskega sporazuma je razvidno, da se rešijo nerešeni spori v okviru STO in vsi zahtevki, ki jih vložijo države MFN, pogodbenice tega sporazuma, v skladu s postopki iz členov XXIV in XXVIII GATT iz leta 1994 glede trgovinskega režima Unije za banane. Navedeni odstavek poleg tega določa, da pogodbenice Ženevskega sporazuma skupaj uradno obvestijo Organ za reševanje sporov STO, da so se sporazumele o rešitvi, v kateri so se dogovorile, da končajo navedene spore.

Pravo Unije

- 19 Uredba Sveta (EGS) št. 404/93 z dne 13. februarja 1993 o skupni ureditvi trga za banane (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 13, str. 388) je pod naslovom IV v sektorju banan namesto prejšnjih različnih nacionalnih režimov uvedla enotni režim v trgovini s tretjimi državami.
- 20 V členu 15 Uredbe št. 404/93 so za namene naslova IV navedene uredbe opredeljene štiri kategorije banan, in sicer tradicionalne banane iz države AKP, netradicionalne banane iz držav AKP, banane iz tretjih držav, ki niso članice AKP, in banane iz Skupnosti.
- 21 Člen 18 Uredbe št. 404/93 je za vsako leto določal, da se za uvoz banan iz tretjih držav, ki niso države AKP, in netradicionalnih banan iz držav AKP odpre carinska kvota za dva milijona ton banan, pri čemer pa je uvoz teh dveh kategorij banan podvržen različnima tarifnima stopnjama.
- 22 Uredba št. 404/93 je bila nato večkrat spremenjena.
- 23 Z Uredbo Sveta (ES) št. 3290/94 z dne 22. decembra 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 432), Uredbo Sveta (ES) št. 216/2001 z dne 29. januarja 2001 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 31, str. 226) in Uredbo Sveta (ES) št. 2587/2001 z dne 19. decembra 2001 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 34, str. 422) so bili spremenjeni člani od 15 do 20 Uredbe št. 404/93, zlasti kar zadeva tarifne kvote in znesek carin, določenih v členu 18 zadnjenedene uredbe.
- 24 Člen 16(1) Uredbe št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001, določa:
„Ta člen in člani od 17 do 20 se uporabljajo za uvoz svežih proizvodov, ki sodijo pod oznako KN 0803 00 19 do začetka veljavnosti, in sicer najpozneje do 1. januarja 2006, stopnje skupne carinske tarife za te proizvode, določene v skladu s postopkom iz člena XXVIII [GATT iz leta 1994].“
- 25 Člen 18 Uredbe št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001, določa:
„1. Vsako leto se s 1. januarjem odprejo naslednje tarifne kvote:
(a) tarifna kvota 2.200.000 ton neto teže, ki se imenuje ‚kvota A‘;

- (b) dodatna tarifna kvota 453.000 ton neto teže, ki se imenuje ‚kvota B‘;
  - (c) avtonomna tarifna kvota 750.000 ton neto teže, ki se imenuje ‚kvota C‘.
- Kvoti A in B se odpreta za uvoz proizvodov s poreklom iz vseh tretjih držav.

Kvota C se odpre za uvoz proizvodov s poreklom iz držav AKP.

[...]

2. Za uvoz v okviru kvot A in B ter uvoz banan iz tretjih držav, ki niso države AKP, velja carina 75 EUR na tono. Uvoz proizvodov s poreklom iz držav AKP je prost carine.

3. Uvoz v okviru kvote C je prost carine.

[...]“

26 V uvodnih izjavah od 1 do 7 Uredbe št. 1964/2005 je navedeno:

- „(1) [Uredba št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001] določa začetek veljavnosti uvoznega režima za banane po izključno carinski tarifi najkasneje 1. januarja 2006.
- (2) Svet je 12. julija 2004 pooblastil Komisijo, da v skladu s členom XXVIII GATT [iz leta] 1994 začne pogajanja s ciljem spremeniti nekatere koncesije za banane. Skladno s tem je Skupnost 15. julija 2004 obvestila STO o svoji nameri, da spremeni določene koncesije pod številko 0803 00 19 (banane) na seznamu CXL ES. Pogajanja je v skladu s pogajalskimi direktivami, ki jih je izdal Svet, vodila Komisija ob posvetovanju z odborom, ustanovljenim s členom 133 Pogodbe, in Posebnim odborom za kmetijstvo.
- (3) Komisija ni uspela izpogajati sprejemljivega sporazuma z Ekvadorjem in Panamo, ki sta zainteresirana kot največja dobavitelja, ter Kolumbijo in Kostariko, ki sta zainteresirani kot pomembni dobaviteljici, za proizvode pod podštevilko HS 0803 00 19 (banane). V skladu s Prilogo k Sklepu ministrske konference STO z dne 14. novembra 2001 o [...] Sporazumu o partnerstvu AKP-ES se je Komisija posvetovala tudi z drugimi članicami STO. Ta posvetovanja niso privedla do sprejemljivega dogovora.
- (4) Skupnost je 31. januarja 2005 obvestila STO, da namerava svoje koncesije pod številko 0803 00 19 (banane) nadomestiti s skupno dajatvijo 230 EUR/tono.
- (5) Arbitražni postopek, predviden v Prilogi k Sklepu ministrske konference STO, se je začel 30. marca 2005. Arbitražna rzsodba, izdana 1. avgusta 2005, je ugotovila, da tarifna stopnja za države z največjimi ugodnostmi v višini 230 EUR/tono, ki jo je predlagala Skupnost, ni v skladu s prej navedeno prilogo, saj ne bi obdržala popolnega dostopa na trg za dobavitelje iz držav z največjimi ugodnostmi. Komisija je v luči ugotovitev arbitraže spremenila predlog Skupnosti. V drugi arbitražni odločbi, izdani 27. oktobra 2005, je bilo ugotovljeno, da spremenjen predlog za uvedbo tarifne stopnje za države z največjimi ugodnostmi v višini 187 EUR/tono ne odpravlja omenjene neusklajenosti. Komisija je tako nadalje spremenila svoj predlog, da bi odpravila neusklajenost.
- (6) Obenem bi bilo v skladu z zavezami Skupnosti iz Sporazuma o partnerstvu AKP-ES treba odpreti tudi kvoto tarifne stopnje za banane s poreklom iz držav AKP.

(7) Ukrepe, potrebne za izvajanje te uredbe, in predvsem prehodne ukrepe za upravljanje s kvoto tarifne stopnje za banane s poreklom iz držav AKP bi bilo treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil [UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 3, str. 124].“

27 Člen 1 te uredbe določa:

„1. Od 1. januarja 2006 znaša tarifna stopnja za banane (oznaka KN 0803 00 19) 176 EUR/tono.

2. Vsako leto od 1. januarja 2006 naprej se s 1. januarjem odpre avtonomna tarifna kvota 775000 ton neto teže za uvoz banan (oznaka KN 0803 00 19) s poreklom iz držav AKP po ničelni stopnji.“

28 Po tem, ko je bil 31. maja 2010 podpisan Ženevski sporazum, je bila Uredba št. 1964/2005 razveljavljena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) št. 306/2011 z dne 9. marca 2011 (UL L 88, str. 44).

29 Iz uvodne izjave 3 Uredbe št. 306/2011 izhaja, da bo Unija v skladu z Ženevskim sporazumom postopno znižala svojo tarifo za banane s 176 EUR/tono na 114 EUR/tono. Prvo znižanje, ki se je od datuma parafiranja Ženevskega sporazuma 15. decembra 2009 uporabilo za nazaj, je tako znižalo tarifo na 148 EUR/tono.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

30 LVP je družba uvoznica banan s sedežem v Belgiji.

31 Spor se nanaša na zahtevek, ki ga je družba LVP vložila za vračilo preveč plačanih carinskih dajatev v višini 176 EUR/tono pri uvozu banan s poreklom iz Kostarike in Ekvadorja v obdobju od 1. januarja 2006 do 15. decembra 2009, pretežno v obdobju od drugega do vključno četrtega kvartala leta 2006 (v nadaljevanju: sporno obdobje).

32 Ta zahtevek, ki je bil 6. januarja 2009 vložen pri območni direkciji Gent urada za carine in trošarine, je bil zavrjen z odločbo z dne 20. maja 2009.

33 Upravna pritožba, ki jo je družba LVP 27. julija 2009 vložila pri generalnem inšpektoratu za carine in trošarine zoper odločbo o zavrnitvi z dne 20. maja 2009, je bila z odločbo z dne 7. novembra 2012 razglašena za neutemeljeno, ker naj bi bile carinske dajatve ob njihovem plačilu zakonito dolgovane na podlagi prava Unije.

34 Družba LVP je 7. februarja 2013 v sodnem tajništvu predložitvenega sodišča vložila tožbo zoper odločbo generalnega inšpektorata za carine in trošarine.

35 Družba LVP ob upoštevanju obveznosti Unije na podlagi prava STO prereka veljavnost tarifne stopnje 176 EUR/tono, ki se od 1. januarja 2006 uporablja za banane, ki nimajo porekla iz držav AKP, in ki je bila določena z Uredbo št. 1964/2005. Po mnenju družbe LVP je bilo mogoče režim, določen z navedeno uredbo, uporabiti šele od datuma Ženevskega sporazuma, to je od 15. decembra 2009, tako da bi bilo treba za uvoz banan iz tretjih držav, ki niso države AKP, v okviru kvot A in B, določenih z navedeno uredbo, za sporno obdobje še uporabiti tarifno stopnjo 75 EUR/tono, določeno z Uredbo št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001.

36 Predložitveno sodišče s sklicevanjem med drugim na člen 16(1) Uredbe št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001, poudarja, da do pogajanj v okviru člena XXVIII GATT iz leta 1994 še ni prišlo v spornem obdobju, tako da je po njenem mnenju tarifna stopnja 75 EUR/tono, ki se uporablja za kvoto A 2,2 milijona ton, ki je za uvoz banan iz tretjih držav odprta z Uredbo

št. 404/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2587/2001, med tem obdobjem še vedno veljala in je ni bilo mogoče nadomestiti s tarifno stopnjo, določeno z Uredbo št. 1964/2005. Unija na eni strani ter med drugim Republika Kostarika in Republika Ekvador na drugi strani so soglasje dosegli šele 15. decembra 2009. Zato bi se morala šele od tistega dne prenehati uporabljati tarifna stopnja 75 EUR/tono.

- 37 Predložitveno sodišče navaja, da je Republika Ekvador zoper uvedbo tarifne stopnje 176 EUR/tono vložila pritožbo pri pristojnih organih STO. Pritožbeni organ STO je v poročilu o tej zadevi menil, da je kvota 2,2 milijona tone po tarifi 75 EUR/tono ostala veljavna do takrat, ko se končajo pogajanja na podlagi člena XXVIII GATT iz leta 1994, kar je bilo v tem primeru 15. decembra 2009.
- 38 Čeprav v skladu s sodno prakso Sodišča predpisi STO nimajo neposrednega učinka (glej sodbo Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121), predložitveno sodišče poudarja, da Sodišče lahko kljub temu preizkusi skladnost prava Unije s sporazumi STO, če je bilo navedeno pravo sprejeto prav za izvedbo predpisov STO ali če pravo Unije izrecno napotuje na nekatere določbe sporazumov STO (glej sodbe Nakajima/Svet, C-69/89, EU:C:1991:186, točka 31; FIAMM in FIAMM Technologies/Svet in Komisija, T-69/00, EU:T:2005:449, točka 114, ter Fedon & Figli in drugi/Svet in Komisija, T-135/01, EU:T:2005:454, točka 107).
- 39 Predložitveno sodišče med drugim navaja, da uvodne izjave iz uredb, ki urejajo uvoz v sektorju banan, napotujejo na STO in na pogajanja v okviru člena XXVIII GATT iz leta 1994. Meni, da torej ni mogoče izključiti, da je Sodišče pristojno za presojo veljavnosti Uredbe št. 1964/2005 glede na pravila STO.
- 40 V teh okoliščinah je rechtbank van eerste aanleg te Brussel prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se z Uredbo [št. 1964/2005], kot jo je [Unija] uporabljala v obdobju od 1. januarja 2006 do vključno 15. decembra 2009, kršijo členi I, XIII(1) in (2)(d), XXVIII in/ali kateri koli drug ustrezen člen sporazuma GATT iz leta 1994, posamično ali v povezavi z drugimi členi, ker je bila za banane (tarifna številka 0803 00 19) v nasprotju z ugodnostmi, ki jih je [Skupnost] dosegla s pogajanjem, uvedena tarifna stopnja 176 EUR na tono, in to preden je bil na pogajanjih z WTO dosežen nov sporazum v zvezi s tem?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 41 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali Uredba št. 1964/2005 krši člene I, XIII(1) in (2)(d), XXVIII in/ali kateri koli drug ustrezen člen sporazuma GATT iz leta 1994, ker je bila s to uredbo uvedena carinska stopnja 176 EUR/tono, ki se uporablja za banane od 1. januarja 2006.
- 42 Ne glede na avtonomno kvoto 775.000 ton neto teže za uvoz banan s poreklom iz držav AKP po ničelni stopnji, ki je bila uvedena z navedeno uredbo, je bil z Uredbo št. 1964/2005 od 1. januarja 2006 za uvoz banan v Unijo uveden izključno tarifni režim, ki določa, da tarifna stopnja, ki se od tega dne uporabi za banane, znaša 176 EUR/tono.
- 43 Preizkus vprašanja za predhodno odločanje zahteva predhodno pojasnitev, ali določbe GATT iz leta 1994 lahko za posameznike ustvarjajo pravice, ki jih ti lahko za prerokanje uporabe te tarifne stopnje, določene v členu 1(1) Uredbe št. 1964/2005, uveljavljajo neposredno pred nacionalnim sodiščem.
- 44 V zvezi s tem je treba najprej spomniti, da sporazumi STO glede na naravo in sistematiko načeloma niso del pravil, z vidika katerih Sodišče nadzira zakonitost aktov institucij Unije (glej sodbo Portugalska/Svet, C-149/96, EU:C:1999:574, točka 47; sklep OGT Fruchthandelsgesellschaft, C-307/99,

EU:C:2001:228, točka 24; sodbe Omega Air in drugi, C-27/00 in C-122/00, EU:C:2002:161, točka 93; Petrotub in Republica/Svet, C-76/00 P, EU:C:2003:4, točka 53; Biret International/Svet, C-93/02 P, EU:C:2003:517, točka 52, in Van Parys, EU:C:2005:121, točka 39).

- 45 Potem ko je Sodišče ugotovilo, da sistem, uveden s sporazumi STO, daje velik pomen pogajanjem med strankami (glej sodbo Portugalska/Svet, EU:C:1999:574, točka 36), je menilo, da ima naložitev obveznosti sodnim organom, da zavrnejo uporabo pravil notranjega prava, ki naj ne bi bila v skladu s sporazumi STO, za posledico, da zakonodajnim ali izvršilnim organom pogodbenih strank odvzame možnost, ki jo imajo zlasti na podlagi Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov, ki je Priloga 2 k Sporazumu o ustanovitvi STO (v nadaljevanju: Dogovor o reševanju sporov), da najdejo, čeprav začasno, rešitev s pogajanja (glej sodbi Portugalska/Svet, EU:C:1999:574, točka 40, in Van Parys, EU:C:2005:121, točka 48).
- 46 Poleg tega je Sodišče menilo, da bi priznanje, da naloga zagotavljanja skladnosti prava Unije s pravili STO pripada neposredno sodišču Unije, prikrajšalo zakonodajne in izvršilne organe Unije za manevrski prostor, ki ga imajo podobni organi trgovinskih partnerjev Unije. Nedvomno so namreč nekatere pogodbenice, ki so med najpomembnejšimi trgovinskimi partnerji Unije, glede na predmet in cilj sporazumov STO zaključile, da slednji niso med pravili, ki jih uporabijo njihovi sodni organi pri preverjanju zakonitosti pravil njihovega nacionalnega prava. Takšen neobstoj vzajemnosti, če bi bil sprejet, bi lahko povzročil tveganje, da pride do neuravnotežene uporabe pravil STO (glej sodbe Portugalska/Svet, EU:C:1999:574, točke od 43 do 46; Van Parys, EU:C:2005:121, točka 53, ter FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točka 119).
- 47 Le kadar mora Unija izpolniti posebno obveznost, ki jo je sprejela v okviru STO, ali je v aktu Unije izrecno napoteno na natančno opredeljene določbe sporazumov STO, mora Sodišče nadzorovati zakonitost zadevnega akta Unije v skladu s pravili STO (glej glede Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini iz leta 1947 sodbi Fediol/Komisija, 70/87, EU:C:1989:254, točke od 19 do 22, in Nakajima/Svet, EU:C:1991:186, točka 31, ter glede sporazumov STO sodbe Portugalska/Svet, EU:C:1999:574, točka 49; Biret International/Svet, EU:C:2003:517, točka 53, in Van Parys, EU:C:2005:121, točka 40).
- 48 V nasprotju s trditvami družbe LVP v obravnavanem primeru ne gre za tak izjemen položaj.
- 49 V zvezi s tem je treba namreč najprej opozoriti, da je Sodišče že razsodilo, da ni cilj skupne ureditve trgov za banane, kot je bila vzpostavljena z Uredbo št. 404/93 in nato spremenjena, zagotoviti izvajanje – v pravnem redu Unije – posebne obveznosti, ki je bila sprejeta v okviru GATT iz leta 1994, in niti izrecno ne napotuje na njegove natančne določbe (sklep OGT Fruchthandelsgesellschaft, EU:C:2001:228, točka 28).
- 50 Dalje, Unija s tem, da je z Uredbo št. 1964/2005 od 1. januarja 2006 določila carinsko stopnjo, ki se uporabi za banane s poreklom iz držav, ki niso države AKP, na 176 EUR/tono, ni nameravala sprejeti posebne obveznosti v okviru STO, ki lahko upraviči izjemo glede tega, da se pred sodiščem Unije ni mogoče sklicevati na pravila STO, in omogoči, da slednje nadzoruje zakonitost zadevnih določb Unije glede na ta pravila.
- 51 V zvezi s tem je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, da je Unija po tem, ko je z Republiko Ekvador in z Združenimi državami Amerike sklenila memorandume o soglasju glede banan, ki so določali, da mora Unija uvesti izključno tarifni režim za uvoz banan najpozneje do 1. januarja 2006, začela pogajanja v okviru člena XXVIII GATT iz leta 1994, da bi spremenila koncesije, ki so veljale za banane, in da bi v skladu s Prilogo k sklepu ministrske konference STO, s katerim ji je bilo odobreno odstopanje iz Dohe, dosegla dogovor glede carinskih dajatev za uvoz, s katerimi se ohrani celoten dostop do trga za banane s poreklom iz držav MFN.

- 52 Potem ko je bilo sproženih več postopkov reševanja sporov v okviru STO, prvič, na podlagi Priloge k sklepu ministrske konference STO, s katerim je bilo Uniji odobreno odstopanje iz Dohe, zoper tarifne stopnje, ki jih je predlagala Unija, in drugič, na podlagi Dogovora o reševanju sporov zoper tarifno stopnjo 176 EUR/tono, določeno z Uredbo št. 1964/2005, so Unija in zadevne latinskoameriške države MFN 15. decembra 2009 z Ženevskim sporazumom končno med pogajanjmi sprejele rešitev.
- 53 Poleg postopnega znižanja tarifne stopnje, ki se uporablja za banane, navedeni sporazum od 15. decembra 2009 med drugim določa, da se glede trgovinskega režima Unije za banane rešijo nerešeni spori v okviru STO in vsi zahtevki, ki jih vložijo države MFN, pogodbenice tega sporazuma, v skladu s postopki iz členov XXIV in XXVIII GATT iz leta 1994. Kot v bistvu navajajo belgijska in grška vlada ter Svet in Komisija, je iz tega razvidno, da so države MFN – pogodbenice Ženevskega sporazuma – po koncu pogajanj, ki jih je začela Unija, nazadnje sprejele, da bodo v spornem obdobju uporabljale tarifno stopnjo 176 EUR/tono, določeno v Uredbi št. 1964/2005, zoper katero pa so sprožile postopke reševanja sporov in glede katere je bilo razsojeno, da v okviru teh postopkov ni v skladu z upoštevnimi določbami GATT iz leta 1994.
- 54 Zato je treba ugotoviti, da režim, ki ga je Unija dobila z Ženevskim sporazumom, zlasti zaveza držav MFN, ki so pogodbenice tega sporazuma, da bodo končale vse nerešene spore in zahtevke, kaže na nujnost priznanja manevrskega prostora institucijam Unije v okviru pogajanj, ki so privedle do tega sporazuma.
- 55 Natančneje, navesti je treba, prvič, da so memorandumi o soglasju o bananah sicer določali, da je Unija dolžna uvesti izključno tarifni režim za uvoz banan najpozneje do 1. januarja 2006, pri čemer se Unija poleg tega zaveže, da bo pravočasno začela pogajanja na podlagi člena XXVIII GATT iz leta 1994, in drugič, da ji je bilo s Prilogo k sklepu ministrske konference STO, s katerim je bilo Uniji odobreno odstopanje iz Dohe, naloženo, da spoštuje posebne arbitražne postopke, da bi glede tega dosegla dogovor glede carin za uvoz, s katerimi se ohrani celoten dostop do trga za banane s poreklom iz držav MFN. Treba pa je ugotoviti, da niti ti memorandumi, niti ta priloga, niti vsaj arbitražni odločbi, ki sta bili 1. avgusta in 27. oktobra 2005 izdani na podlagi navedene priloge in na kateri je napoteno v uvodni izjavi 5 Uredbe št. 1964/2005, niso določili višine uvoznih dajatev, ki jih mora uporabiti Unija.
- 56 Poleg tega memorandumi o soglasju o bananah niso navedeni v Uredbi št. 1964/2005, v katere uvodni izjavi 1 je navedeno le, da „[Uredba št. 404/93, kakor je bila spremenjena št. 2587/2001] določa začetek veljavnosti uvoznega režima za banane po izključno carinski tarifi najkasneje 1. januarja 2006“.
- 57 Poleg tega je bilo pozneje razsojeno, da tarifna stopnja 176 EUR/tono, določena z Uredbo št. 1964/2005, ni v skladu z upoštevnimi določbami GATT iz leta 1994 v okviru postopkov reševanja sporov, sproženih na podlagi Dogovora o reševanju sporov. V nasprotju s tem, kar trdi družba LVP, tako ta okoliščina potrjuje sklep, v skladu s katerim Unija s tem, da je določila višino tarifne stopnje, ki se uporabi za banane od 1. januarja 2006, ni nameravala sprejeti posebne obveznosti v okviru STO.
- 58 Iz vseh navedenih preudarkov izhaja, da Uredbe št. 1964/2005 ni mogoče obravnavati kot ukrep, namenjen zagotavljanju izvajanja posebne obveznosti v okviru STO v pravnem redu Unije.
- 59 Nazadnje, zgolj na podlagi namiga na kontekst pogajanj, ki jih je Unija sprožila v okviru člena XXVIII GATT iz leta 1994, v uvodnih izjavah od 2 do 5 Uredbe št. 1964/2005 ni mogoče meniti, da je s to uredbo izpolnjen drugi pogoj, ki – kot je razvidno iz točke 47 te sodbe in v skladu s sodbo Fediol/Komisija (EU:C:1989:254, točke od 19 do 22) – lahko upraviči izjemo glede tega, da se pred sodiščem Unije ni mogoče sklicevati na pravila STO, in sicer pogoj, v skladu s katerim je v zadevnem aktu Unije izrecno napoteno na natančno opredeljene določbe sporazumov STO.
- 60 Iz vseh zgoraj navedenih preudarkov je razvidno, da določbe GATT iz leta 1994 za posameznike ne morejo ustvarjati pravic, ki jih ti lahko za prerekanje uporabe tarifne stopnje 176 EUR/tono, določene v členu 1(1) Uredbe št. 1964/2005, uveljavljajo neposredno pred nacionalnim sodiščem.

Stroški

- ⁶¹ Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Določbe Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994, ki je v Prilogi 1 A k Sporazumu o ustanovitvi svetovne trgovinske organizacije (STO), podpisanemu v Marakešu 15. aprila 1994 in odobrenemu s Sklepom Sveta z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (94/800/ES) za posameznike ne morejo ustvarjati pravic, ki jih ti lahko za prerekanje uporabe tarifne stopnje 176 EUR/tono, določene v členu 1(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1964/2005 z dne 29. novembra 2005 o tarifnih stopnjah za banane, uveljavljajo neposredno pred nacionalnim sodiščem.

Podpisi